

Hovin beitelag og Soknedal beitelag

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marte Synnøve Lilleeng, 74168224

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Hovin og Soknedal beitelag - Melhus og Midtre Gauldal kommuner

Hovin beitelag og Soknedal beitelag har i brev datert 11. juli 2021 søkt om skadefelling av en gaupe innenfor deler av Melhus og Midtre Gauldal kommuner. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, finner Statsforvalteren ikke å kunne gi tillatelse til skadefelling av gaupe i den aktuelle situasjonen. Vedtaket kan påklages inne tre uker.

Søknaden

Hovin beitelag v/Ketil Aamot og Soknedal beitelag v/Olav Edvin Heggvold søker i brev av 11. juli 2021 om tillatelse til felling av en gaupe i området mellom Lundamo i Melhus kommune og Snøan i Midtre Gauldal kommune. Bakgrunnen for søknaden er dokumentert tap av sau til gaupe den siste tiden, og at det ved tilsyn er observert mange søyer uten lam. Det beskrives i søknaden at skadepotensialet er stort, at det er historikk med tap til gaupe i området, og at det er observert flere familiegrupper og enkeltdyr av gaupe.

Bakgrunn

Hovin beitelag søkte 22. juni d.å. om fellingstillatelse på en gaupe basert på funn av to kadaver med påvist skadevolder gaupe. Statsforvalteren avsto søknaden etter en helhetlig vurdering av situasjonen, begrunnet blant annet i at skadeomfanget var begrenset sett i lys av at beiteområdet ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Hjemmelsgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13.»

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.

Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark
- b) Skadenes omfang og utvikling
- c) Potensialet for fremtidige skader
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2011 og 2004, og den videre oppfølging av disse. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av rovviltnemnda 22. mars 2018. Målsettingen er at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdet.

Betingede skadefellingstillatelser

Rovviltnemnda i region 6 fattet den 23. april 2021 vedtak om fem (5) betingede skadefellingstillatelser for gaupe for region 6 for perioden 1. juni 2021 – 15. februar 2022. Det er så langt ikke er felt gaupe på denne kvoten.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder sørsamisk reindrift, jf. nml. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) rapport nr 2011 (2021) ble det registrert 18 ynglinger av gaupe før jakt i 2021 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2019-2021) er på 16,2; også det over bestandsmålet. NINA har utviklet en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Beregninger gjort i NINA Rapport 2011 (2021) ved bruk av prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også før jakt i 2022. Med bakgrunn i data fra denne rapporten anser Statsforvalteren i Trøndelag kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Skadeområdet ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe, jf. forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 utarbeidet av rovviltnemnda for region 6 Midt-Norge. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, NINA rapport 2011, Rovdata og forvaltningsplanen, anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Det foreligger betydelig kunnskap om det samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Det omsøkte området er en del kvoteområdet «delområde C i forvaltningsområdet i Trøndelag». I dette området er det i perioden 30.10.2020 – 25.06.2021 registrert avgang av tre voksne gauper (en hunn og to hanngauper). Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Statsforvalteren er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. En eventuell felling hadde, i henhold til rovviltforskriftens § 7, siste ledd, blitt belastet kvoten for betingede skadefellingstillatelser, slik at den samlede belastningen for gaupebestanden hadde ikke økt. Gaupebestanden er over regionens fastsatte bestandsmål. Nml. § 10 tillegges derfor liten vekt ved behandlingen av søknaden. Da dette vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse, anser Statsforvalteren at naturmangfoldlovens §§ 11 - 12 må anses som mindre relevant i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jf. forvaltningsplanen.

Rovvilforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette medfører at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. gaupe skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite.

Statsforvalterens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriften § 9. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes

annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

a) Områdets betydning som beitemark

I henhold til informasjon i kilden.no ble det i beitesesongen 2020 sluppet i overkant av 2300 sau og lam innenfor Hovin beitelags grenser og 2000 sau og lam innenfor Soknedal beitelags grenser. Statsforvalteren anser området som et viktig beiteområde for sau.

b) Skadenes omfang og utvikling

Det er påvist tre skader på sau forvoldt av gaupe innenfor grensene til Hovin og Soknedal beitelag i perioden 01. mai – 14. juli 2021: Ett kadaver funnet på innmark 14. juni, med antatt skadedato 14.- 15. juni. Det andre kadaveret ble funnet i utmark 20. juni, med antatt skadedato fra 15. - 19. juni. Det siste kadaveret ble funnet 5. juli, med antatt skadedato 3. - 4. juli. Det er dermed ikke grunnlag for å si at det er en pågående akutt skadesituasjon. I Melhus kommune er det dokumentert forholdsvis få tap av beitedyr til gaupe. I 2020 ble det påvist to tap til gaupe, ett tap i 2019 og ett i 2018. Før dette var siste dokumenterte tap til gaupe innenfor kommunen i august 2010. I Midtre Gauldal kommune vest for E6 og elva Sokna er det også dokumentert få tap til gaupe. Før funnet 5. juli 2021 har det blitt påvist totalt 4 skader til gaupe, disse i perioden 2004-2006. Øst for E6/Sokna er det flere tap til gaupe tidligere år, men etter 2010 er det kun ett påvist tap i 2020 og ett i 2018.

c) Potensiale for fremtidige skader

Det slippes et stort antall sau/lam på utmarksbeite innenfor området sommerstid. Forekomst av gaupe medfører et potensiale for fremtidige skader. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til felling av gaupe i dette området sett i forhold til områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe. Høyere terskel betyr ikke at søknader automatisk blir avslått, men vilkåret om at det skal være en pågående skadesituasjon må være innfridd.

d) Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

Det er få muligheter til forebyggende tiltak utover økt tilsynsfrekvens.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren anser at området har betydning som beitemark, og at det ut fra kunnskap om gaupebestanden i området og mengden beitedyr i utmarka, foreligger et potensiale for ytterligere tap. Imidlertid er skadefelling et virkemiddel for å ta ut ett eller flere bestemt skadevoldende individer av rovdyr, og har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Det gikk relativt lang tid fra det siste kadaveret ble funnet til søknad om skadefelling ble fremmet. Tapssituasjonen generelt i området og det aktuelle områdets status i forvaltningsplanen, tilsier at det ikke er riktig å iverksette skadefelling av gaupe per i dag. Vi vurderer at skadens omfang og utvikling, med tre påviste tap til gaupe noe tilbake i tid, per nå er begrenset og at et eventuelt skadefellingsforsøk på gaupe i området kun vil være aktuelt dersom det oppstår klare akutte tapssituasjoner, hvor det er mulig å rette skadefelling mot en aktuell skadevolder.

Vi har i per telefon med Heggvold informert om at dere ved å henvende dere til Statsforvalterens vakttelefon for rovviltsaker vil kunne oppnå raskere svar på deres henvendelse. Vakttelefonen (nummer 93 06 02 21) er i perioden fra 1. juni til 15. oktober bemannet alle dager i tidsrommet kl. 07:00 – 22:00. Dersom det skulle oppstå nye skader på beitedyr i området ber vi om at beitelagene snarest tar kontakt med Statsforvalteren på vakttelefonen.

Statsforvalterens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra rowiltnemnda region 6 den 23. april 2021, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Statsforvalteren i Trøndelag søknaden fra Hovin og Soknedal beitelag om tillatelse til skadefelling av gaupe mellom Lundamo og Snøan i Melhus og Midtre Gauldal kommuner.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljovedtak.no. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon naturmangfold

Marte Synnøve Lilleeng
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Midtre Gauldal kommune Rørosveien 11 7290 STØREN
Melhus kommune Rådhusveien 2 7224 MELHUS